

***SAUSZEMES TRANSPORTLĪDZEKĻU
ĪPAŠNIEKU CIVILTIESISKĀS ATBILDĪBAS
OBLIGĀTĀ APDROŠINĀŠANA***

2009.GADA 3 MĒNEŠI REZULTĀTI
(pēc 28.05.2009 datiem)

Rīga, 2009.g.

OCTA apdrošināšanas nozares darbības rādītāji 2009.gada 3 mēnešos

Šis pārskats sastādīts, par pamatu ņemot OCTA apdrošināšanas nozares pamatrādītājus 2009.gada 3 mēnešos, sniedzot informāciju par izmaiņām, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu.

Pārskats tiek sastādīts saskaņā ar Biedrības „Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs” (turpmāk – LTAB) Informācijas sistēmā esošajiem datiem uz 2009.gada 28.maiju.

Ceļu satiksmes negadījumi

Svarīgs OCTA apdrošināšanas darbības rādītājus ietekmējošs faktors ir ceļu satiksmē notikušie ceļu satiksmes negadījumi. No visiem 2009.gada 3 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem ceļu satiksmes negadījumiem **4 187** reģistrēti, noformējot Saskaņoto paziņojumu, kas ir **52,21%** no kopējiem reģistrētajiem apdrošināšanas gadījumiem sabiedrībās.

Mēnesis	Apdrošināšanas gadījumu skaits ¹	Ar SP reģistrēto CSNg skaits ²	SP īpatsvars no kopējā apdrošināšanas gadījumu skaita ³
Janvāris	2 905	1 493	51,39%
Februāris	2 683	1 414	52,70%
Marts	2 431	1 280	52,65%
Kopā	8 019	4 187	52,21%

¹ Ceļu satiksmes negadījumu skaits, kuri reģistrēti apdrošināšanas sabiedrībās un par kuriem ir iesniegti zaudējumu pieteikumi apdrošināšanas sabiedrībās

² Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēts ceļu satiksmes negadījumu skaits no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaita

³ Ar saskaņoto paziņojumu reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu īpatsvars no kopējā apdrošināšanas sabiedrībās reģistrēto apdrošināšanas gadījumu skaita

Uz Saskaņoto paziņojumu pamata reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits apdrošināšanas sabiedrībās 2009.gada 3 mēnešos ir samazinājies par 33,53% (**4 187**- salīdzinot ar 6 299, 2008.gada 3 mēnešos). Tas skaidrojams ar to, ka Saskaņoto paziņojumu izmantošana sasniegusi savu iespējamo pielietojuma kapacitatīvo līmeni un ar to, ka kopējais ceļu satiksmes negadījumu skaits strauji samazinās. 2009.gada 3 mēnešos ir vērojama tendence samazināties ceļu satiksmes negadījumu skaitam, salīdzinājumā ar 2008. gada 3 mēnešiem tas ir **samazinājies par 40%**. Tas, galvenokārt, skaidrojams ar to, ka ekonomiskās krīzes apstākļos transportlīdzekļi aizvien biežāk lieto tikai tad, ja ir nepieciešamība, līdz ar ko samazinās kopējais ceļu satiksmē esošais transportlīdzekļu skaits. Tajā pašā laikā cilvēki ir palikuši piesardzīgāki, lai neradītu sev iespējamus zaudējumus.

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem no 2009.gada 3 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās reģistrētajiem **8 019** apdrošināšanas gadījumiem (11 525 gadījumi 2008.gada 3 mēnešos) **7 710** apdrošināšanas gadījumi ir reģistrēti Latvijā (t.sk. 4 576 ir reģistrēti Rīgā, kas sastāda 59,4% no reģistrētajiem Latvijā), savukārt ārvalstīs reģistrēti **309** apdrošināšanas gadījumi, kas sastāda 3,8% no visiem reģistrētajiem gadījumiem. Valstis, kurās reģistrēts vislielākais apdrošināšanas gadījumu skaits ir Vācija, Polija, Lietuva un Igaunija, attiecīgi gadījumu skaits 56, 51, 44 un 22.

Apdrošināšanas atlīdzību izmaksas

Apdrošināšanas atlīdzības ir rādītājs, kas saistīts un ir atkarīgs no ceļu satiksmē notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem. 2009.gada 3 mēnešos ir tikuši pieņemti **11 420** lēmumi par apdrošināšanas atlīdzības izmaksām par kopējo summu **Ls 8 776 979,63**.

Vidējās atlīdzības izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu 2008.gada 3 mēnešos sastādīja 744 Ls. Attiecīgi 2009.gada 3 mēnešos vidējās izmaksas lielums par apdrošināšanas gadījumu ir **775** Ls, kas ir par **4,1%** vairāk. Kaut vai kopējais izmaksāto atlīdzību skaits un ceļu satiksmes negadījumu skaits ir samazinājies, nelielais pieaugums vidējā atlīdzībā varētu būt skaidrojams ar to, ka gada pirmajā ceturksnī tiek pieņemti vēl lēmumi arī par iepriekšējo gadu, kurā inflācija bija sasniegusi virsotni pēdējo gadu laikā.

Vislielākais lēmumu skaits tika pieņemts par transportlīdzekļu bojājumu un bojāejas zaudējumu atlīdzināšanu, kas kopā sastādīja 90,24% no kopējās atlīdzību summas (skat.2.tabulu).

2.tabula

Pārskats par apdrošināšanas sabiedrību un Garantijas fonda apdrošināšanas atlīdzību sadalījumu pa zaudējumu veidiem pieņemtajos lēmumos

Zaudējumu veids	Lēmumu skaits	Īpatsvars, %	Atlīdzību summa (LVL)	Īpatsvars, %	Vidējā atlīdzība par gadījumu (LVL)
Apbedīšanas izdevumi	25	0,22	27 310,36	0,31	1 092,41
Ārstēšanās izmaksas	258	2,26	198 415,11	2,26	793,66
Atlīdzība darba devējam par cietušās personas pārejošu darba nespēju	2	0,02	87,55	0,00	87,55
Atlīdzība valsts aģentūrai "Tehnisko palīglīdzekļu centrs" (TPC)	2	0,02	215,44	0,00	107,72
Atlīdzība Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai (VSAA)	25	0,22	15 349,53	0,17	613,98
Atlīdzība Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūrai (VOAVA)	497	4,35	176 614,04	2,01	403,23
Ceļa, ceļa būvju, ēku bojājumi, bojāeja	96	0,84	71 055,50	0,81	747,95
Kaitējums videi	3	0,03	4 071,66	0,05	1 357,22
Mantas bojājumi, bojāeja	251	2,20	163 205,79	1,86	652,82
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā 1.grupas invaliditāti		0,00		0,00	
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar apgādnieka, apgādājamā vai laulātā nāvi	7	0,06	22 261,01	0,25	3 180,14
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas fizisku traumu	61	0,53	16 033,86	0,18	276,45
Nemateriālie zaudējumi sakarā ar cietušās personas sakropļojumu, invaliditāti	6	0,05	94 642,41	1,08	15 773,74
Pārejoša darbnespēja	57	0,50	36 159,65	0,41	737,95

personai					
Pensijas apgādājamiem	33	0,29	25 980,29	0,30	895,87
Pensijas invalīdiem	12	0,11	4 598,54	0,05	383,21
Rehabilitācijas izdevumi	2	0,02	661,36	0,01	330,68
Transportlīdzekļa bojāeja	647	5,67	1 258 937,65	14,34	1 954,87
Transportlīdzekļa bojājumi	9 436	82,63	6 661 379,88	75,90	707,45
Kopā:	11 420	100	8 776 979,63	100	775,9

Saskaņā ar LTAB Informācijas sistēmas datiem, 2009.gada 3 mēnešos par 545 apdrošināšanas gadījumiem ir tikuši pieņemti 554 (par 304 vairāk nekā pērn 3 mēnešos!) lēmumi atlīdzību izmaksām no Garantijas fonda par kopējo summu Ls 534 123,12 (pieaugums Ls 333 306,62, salīdzinājumā ar pērnā gada šo pašu periodu), kur vidējās izmaksas lielums sastādīja Ls 964,12 Ls, savukārt, vidējās izmaksas lielums uz vienu notikušo apdrošināšanas gadījumu sastādīja Ls 978,25 (pieaugums – Ls 168,50). Ir ievērojami pieaudzis arī zaudējumu pieteikumu skaits Garantijas fondā – 727 zaudējumu pieteikumi 2009.gada 3 mēnešos (par 171 vairāk nekā pērn 3 mēnešos), kas pierāda neapdrošināto transportlīdzekļu izraisīto zaudējumu ceļu satiksmē liela riska iespējamību.

2009.gada 3 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībās tikuši iesniegti kopā **12 344** zaudējumu pieteikumi, kas ir par **2 809** jeb 18,5% mazāk nekā 2008.gada 3 mēnešos.

Saistībā ar šī gada un iepriekšējo gadu zaudējumu pieteikumiem 2009.gada 3 mēnešos pieņemti **11 420** lēmumi, par kopējo summu Ls **8 776 979,63**, kas ir par Ls **1 542 822,63** jeb **14,9%** mazāk nekā 2008.gada 3 mēnešos. Kritums izmaksātajās atlīdzības atspoguļo kritumu ceļu satiksmes negadījumos. **10 918** lēmumi ir pieņemti par Latvijā notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **7 761 686,43**, t.sk. par negadījumiem, kas notikuši Rīgā - pieņemti 6 437 lēmumi par summu Ls **4 284 668,73**. Savukārt, **502** lēmumi ir pieņemti par ārvalstīs notikušajiem ceļu satiksmes negadījumiem par kopējo atlīdzību summu Ls **1 015 293,20**, kas sastāda **11,56%** no kopējās atlīdzību summas un vidējās atlīdzības lielums par apdrošināšanas gadījumu – Ls **2 022**.

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts

OCTA apdrošināšanas nozares darbību kopumā var raksturot ar visu apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, kas 2009.gada 3 mēnešos nozarei kopumā ir bijis pozitīvs.

2009.gada 3 mēnešos apdrošināšanas sabiedrībām piekritušo atlīdzību prasību neto summa sastādīja Ls **8 277 031**, kas ir par Ls 44 634 jeb **0,5%** mazāk nekā 2008.gada 3 mēnešos.

Salīdzinot 2009.gada 3 mēnešu rādītājus ar 2008.gada 3 mēnešiem, nopelnīto prēmiju palielinājums sastāda **28,7%**, taču piekritušo prasību apmērā pirmo reizi pēdējo gadu laikā ir novērojams samazinājums – **-0,5%**. Tas apliecina to, ka strauji sarūk ceļu satiksmes negadījumu skaits.

Aplūkojot apdrošināšanas sabiedrību peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta kopsavilkumu, no aprēķina var izdalīt dažas atsevišķas ieņēmumu un izdevumu pozīcijas, kas raksturo apdrošināšanas sabiedrību un nozares darbību kopumā (sk.3.tabulu).

OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskais rezultāts, salīdzinot 2008. un 2009.gada 3 mēnešus

Rādītājs	2008.gada 3 mēneši	2009.gada 3 mēneši
Nopelnītās prēmijas, Ls	11 721 528	15 089 938
Piekritušās atlīdzību prasības neto, Ls	8 321 665	8 277 031
t.sk. atlīdzību noregulēšanas izdevumi, Ls	379 063	486 180
Neto darbības izdevumi, Ls	3 771 773	4 927 150
Citi tehniskie izdevumi neto, Ls	92 476	79 842
Tehniskais rezultāts	-197 656	2 105 107

3.tabulā nav attēlotas visas peļņas vai zaudējuma aprēķina tehniskā rezultāta noteikšanas pozīcijas, tikai salīdzināta nopelnīto prēmiju ienākumu daļa ar apdrošināšanas sabiedrību izdevumiem sakarā ar piekritušo apdrošināšanas atlīdzību izmaksām un apdrošināšanas sabiedrību darbības nodrošināšanai nepieciešamajiem izdevumiem.

2009.gada 3 mēnešu OCTA apdrošināšanas nozares peļņas vai zaudējuma aprēķina kopsavilkuma rādītāji

Rādītāji	
Zaudējumu rādītājs*, %	54,85
Izdevumu rādītājs*, %	33,18
Kombinētais rādītājs, %	88,03
*Zaudējumu rādītāju raksturo piekritušo atlīdzību prasību un nopelnīto prēmiju attiecība, savukārt izdevumu rādītājā tiek ietverta izdevumu un nopelnīto prēmiju attiecība. Kombinētais rādītājs ir zaudējumu un izdevumu rādītāju summa.	

Reģistrētie transportlīdzekļi

OCTA apdrošināšanas jomu Latvijas Republikā veido transportlīdzekļi, kas piedalās ceļu satiksmē. Kopā Latvijā uz 2009. gada 1. aprīli pēc CSDD, VTUA un TTP datiem ir reģistrēti **1 346 531** transportlīdzekļi. Salīdzinot ar reģistrēto transportlīdzekļu skaitu uz 2008.gada 1.aprīli, to skaits pieaudzis par **2,0%**. No visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ikgadējo tehnisko apskati ir izgājuši tikai **47,21%** jeb **635 698** transportlīdzekļi (skat. 5.tabulu). 2008.gada 3 mēnešos no visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ikgadējo tehnisko apskati bija izgājuši 50,45% jeb **665 464**. Šis rādītājs iespējams arī pamato izvirzīto argumentu par transportlīdzekļu skaita samazināšanos ceļu satiksmē, vienlaikus nevar izslēgt faktu, ka ceļu satiksmē piedalās tehniskā kārtībā neesoši un neapdrošināti transportlīdzekļi.

Pēc LTAB datiem uz 2009. gada 1.aprīli apdrošināta ir **664 244** Latvijā reģistrēto transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskā atbildība, kas sastāda 104,49% no tehniskā kārtībā esošiem, kas nozīmē, ka daļa no apdrošinātiem transportlīdzekļiem, kuri ir potenciāli ceļu satiksmes dalībnieki, nav tehniskā kārtībā.

Vērtējot apdrošināšanas atlīdzības no Garantijas fonda, kurās pieņemti lēmumi zaudējumu atlīdzībai saistībā ar neapdrošināto transportlīdzekļu izraisītajiem ceļu satiksmes negadījumiem un salīdzinot tās ar kopējo apdrošināšanas atlīdzību skaitu, kā arī salīdzinot transportlīdzekļu skaitu,

kuru īpašnieki savu civiltiesisko atbildību ir apdrošinājuši un tehniskā kārtībā esošo transportlīdzekļu skaitu pēc datiem uz 2009. gada 1.aprīli, var izdarīt secinājumus, ka no visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem ceļu satiksmē Latvijā aktīvi piedalās aptuveni 660 000 – 690 000 transportlīdzekļi, no kuriem, ievērojot augstāk teikto, aptuveni 665 000 gadījumos īpašnieku civiltiesiskā atbildība ir apdrošināta. Sākot ar 2008. gada otro pusgadu, apdrošināto transportlīdzekļu īpašnieku skaitam ir tendence samazināties, līdz ar ko ceļu satiksmē pieaug neapdrošināto transportlīdzekļu skaits. Apdrošināto samazinājums, salīdzinot ar iepriekšējo 2008.gada šo pašu periodu, sastāda 27 992.

5.tabula

Reģistrēto transportlīdzekļu skaits, kuri ir apdrošināti un ir izgājuši tehnisko apskati

Transportlīdzekļa veids	Reģistrēto skaits uz 2009.gada 1.aprīli	Tehniskā kārtībā esoši (ar veiktu TA) uz 2009.gada 1.aprīli	Tehniskā kārtībā esoši (procentuāli no reģistrēto skaita)	Apdrošināti uz 2009.gada 1.aprīli	Apdrošināti procentuāli no reģistrētajiem	Apdrošināti procentuāli no tiem, kas ir tehniskā kārtībā
Vieglie a/m	930 826	522 975	56,18%	519 575	55,82%	99,35%
Kravas a/m	128 425	58 009	45,17%	58 370	45,45%	100,62%
Autobusi	10 468	4 561	43,57%	4 886	46,68%	107,13%
Automobiļu piekabes	80 989	33 154	40,94%	36 651	45,25%	110,55%
Motocikli*	52 942	9 051	17,10%	1 974	3,73%	21,81%
Traktori, pašgājēji	103 232	5 094	4,93%	29 820	28,89%	585,39%
Traktoru piekabes	38 980	2 185	5,61%	12 282	31,51%	562,11%
Tramvaji, trolejbusi	669	669	100,00%	686	102,54%	102,54%
Kopā:	1 346 531	635 698	47,21%	664 244	49,33%	104,49%

Sūdzību izskatīšana

Balstoties uz LTAB apkopotajiem datiem par saņemtajām sūdzībām sakarā ar apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem atlīdzību izmaksu lietās, 2009.gada 3 mēnešos par apdrošināšanas sabiedrību pieņemtajiem lēmumiem un rīcības atbilstību OCTA Likumam kopā izskatīta 74 sūdzība. Kopējais sūdzību skaits ir pieaudzis par 21%, savukārt sūdzību skaita pieaugums par apdrošināšanas sabiedrību lēmumiem sastāda 22%.

Analizējot sūdzības pēc būtības:

- 42 gadījumos sniegts atzinums, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir pamatots;
- 14 gadījumā sniegts atzinums, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots;
- 9 gadījumos sūdzības iesniedzējiem sniegts skaidrojums rakstiskas atbildes veidā.

Vērtējot sūdzību skaitu pa gadiem (sk.6.tabulu) ir redzams, ka sūdzību īpatsvars, kuras izskatot atzīts, ka apdrošināšanas sabiedrības lēmums ir nepamatots, ir bijis robežās no 0,09% līdz 0,19% no visiem apdrošināšanas gadījumiem. 2009.gada 3 mēnešos šis rādītājs ir 0,17%, tas ir salīdzinoši neliels skaits, kas liecina, ka vairumā gadījumu cietušajam nav pamata būt neapmierinātam ar apdrošināšanas sabiedrības pieņemto lēmumu. Šis rādītājs salīdzinot ar iepriekšējo gadu ir palielinājies par 0,05%, kas skaidrojams ar to, ka lai gan ievērojami pieaudzis

kopējais sūdzību skaits, ir pieaudzis arī to gadījumu skaits, kad saņemtajām sūdzībām nav bijis pamatojuma.

Galvenie sūdzību iemesli:

- 1) atteikums apdrošināšanas atlīdzību izmaksai;
- 2) cietušais nav apmierināts ar novērtētā zaudējuma apmēru;
- 3) cietušais pats atzīts par daļēji līdzatbildīgu zaudējumu nodarīšanā;
- 4) cietušais ilgstoši nav saņēmis apdrošināšanas atlīdzību.

6.tabulā ir atspoguļots sūdzību iemeslu īpatsvars kopējā apdrošināšanas gadījumu skaitā.

6.tabula

Pārskats par saņemtajām un izskatītajām sūdzībām

Gads	Apdrošināšanas gadījumi*	Sūdzības, kopā	% no apdr. gadīj.	t.sk. sūdzības par apdrošināšanas sabiedrības lēmumu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par nepamatotu	% no apdr. gadīj.	No tām apdrošināšanas sabiedrības lēmums atzīts par pamatotu	% no apdr. gadīj.
2005	29 633	187	0,63	106	0,36	56	0,19	50	0,17
2006	37 139	186	0,5	88	0,24	33	0,09	55	0,15
2007	48 202	217	0,45	114	0,24	54	0,11	60	0,12
2008	43 606	263	0,6	184	0,42	51	0,12	133	0,31
2009 3men	7 678	74	0,92	65	0,81	14	0,17	42	0,52
Kopā**	256 785	1 886	0,73	1 126	0,43	492	0,19	625	0,24

*apdrošināšanas gadījumu skaits, saistībā ar kuriem apdrošināšanas sabiedrībās ir pieņemti lēmumi par zaudējumu atlīdzību.

** kopējā summa kopš 2000.gada.

Sagatavoja: O.Vovčenko, R.Struka
67114332, 67114324